

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ראש השנה - ז'

1. בכור מצוה להקריבו בתוך שנתו, לאביי: מונים משעה שנולד ולרב אחא ב"י, מיום שמיני שנראה להרצאה. כיצד יתכן שאינם חולקים? רב אחא פסק לגבי תם שעומד להקרבה. אביי פסק לגבי בעל מום שראוי לשחיטה מהוולדו באופן שידוע שמלאו חודשיו. [שאם לא מלאו צריך להמתין 8 ימים שיצא מחזקת נפל]

2. ברייתא: אחד בניסן ר"ה - לחדשים, עיבורין, תרומת שקלים וי"א אף לשכירות בתים, מנין שהוא ר"ה לחדשים?
א. "החדש הזה לכם ראש וכו'" וראשון הכוונה לניסן שהרי בו הקריבו פסח שחל בחדש האביב - בישול תבואה שמגיע בניסן. [ואין מדובר באייר, שרק המאחרות בשלות בו] ודחינן: שאולי מדובר באדר שהראשונים מתבשלים בו שהרי לא כתוב 'רוב אביב'.
ב. רב חסדא: אך בחמשה עשר יום לחודש השביעי באספכם וכו' - חודש האסיפה - תשרי. א"כ החודש הראשון ניסן. [ואין לומר חשון, כיון שאין בו אסיפה] ודחינן: שאולי הראשון אדר ושביעי אלול ואע"פ שאין הרוב אוספים מ"מ לא כתוב 'רוב'.
ג. רבינא: גלמד מדברי קבלה ולהלן כמה דעות: א. לעשתי עשר הוא חודש שבט. ב. ותלקח אסתר וכו' הוא חודש טבת. ג. לחודש התשיעי - כסלו. ד. ויקראו סופרי המלך וכו' השלישי הוא חודש סיון. ה. הפיל פור וכו' לחודש שנים עשר הוא חודש אדר. אמנם לא אמרו את המקור המפורש באסתר: 'בחודש הראשון הוא חודש ניסן' כיון שיתכן 'ראשון' למעשה גזירת המן. ומ"מ התנא במשנתנו לא הזכיר חדשים כיון שעסק רק בראשי שנים.

3. ברייתא: אין מעברין לפני ר"ה ובשעת הדחק מיד אחר ר"ה, ואין מעברין אלא אדר. א"כ כיצד נאמר שא' בניסן ר"ה לעיבורין? הכוונה 'הפסקת עיבורין'. בא' בניסן מתחיל שנה חדשה וא"א לעבר. שהיו שאמרו שרק עד פורים יעברו. מפני שמתחילים 30 יום קודם הפסח ללמוד הלכותיו, ואם ידחה יבואו לזלזל בחמץ. אך התנאים סוברים: שידועים בנ"א, שיש עיבור שחושבן רק עתה ולא יזלזלו. התנא במשנתנו לא נקט עיבורין כיון שלא עסק בראשי שנים המפסיקים, אלא רק המתחילים.

4. מנלן שר"ה לתרומת שקלים בא' בניסן?
זאת עולת חדש בחדשו 'לחדשי' וכו' חדש והבא מתרומה חדשה. ולומדים ג"ש שנה שנה מניסן. ואין לומדים 'שנה' מתשרי כיון שלומדים מהיכן שנכתב גם 'חודש'.
אם הביא קרבן ציבור משקלים ישנים - יצא וחיסר מצוה. יחיד שהתנדב קרבן לציבור כשר, רק צריך למסורם יפה יפה. ונתחדש שלא חוששים שמא מסרם שלא בלב שלם. והתנא במשנתנו לא הזכיר ר"ה לשקלים כיון שבדיעבד יצא אין הדין החלטי.

5. המשכיר בית לחברו לשנה, מה כלול בזה?
אם אמר לשנה מונים 12 חודש מיום ליום. אם אמר לשנה זו הכוונה עד א' בניסן אפילו אם עומד 30 יום קודם. אך אין אומרים יום אחד חשוב שנה כיון שאין אדם טורח לשכור דירה לפחות מ-30 יום.
ואין לומר ר"ה, בתשרי. כיון שאם שוכר באלול ודאי כוונתו לכל ימות הגשמים. [והתנא ות"ק סוברים שאף בניסן שייכים גשמים]

6. לסיכום שיטות התנאים כמה ר"ה יש?
רב יוסף - לרבי עצמו: 5. מלכים, רגלים, מעשר בהמה, שנים, אילן. ונקט 4 שיהיה לכו"ע - לר"מ יורד רגלים, ולר"ש יורד מעשר בהמה רב נחמן בר יצחק - כוונת רבי ל 4 חודשים ובהם כמה ראשי שנים, שרגלים ומלכים שניהם בניסן.
והקשו עליהם: שהרי יש גם ר"ה לעומר - ט"ז ניסן. ור"ה לשתי הלחם - ו' סיון. ומדוע שנינו 4? ונאמרו כמה תירוצים:
ותירץ ר"פ: שהחשיב רק ר"ה שחל מבערב. ורגלים כיון שצריך להביאם קודם הרגל מיד בכניסת הרגל עובר. וכן יובלות חלים מבערב לדעת ריב"ב שחל מר"ה. רב שישא מתרץ: שמחשיבים רק ר"ה שחל מאליו ללא מעשה כגון כל תאחר שחל מאליו.
רב אשי מתרץ: התנא נקט רק ראשי שנים שחלים בר"ח. ואכן הרביעי הוא רק לבית שמאי.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)